

ДОВКІЛЛЯ

ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ
ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З
ПРАВ ЛЮДИНИ

DG1

ТЕМАТИЧНИЙ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ
БЮЛЕТЕНЬ

Жовтень 2020 р.

ДОВКІЛЛЯ

За підготування цих оглядів відповідальний лише Департамент з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини і це не створює жодного зобов'язання для Комітету міністрів.

1. **ПОДОЛАННЯ ТА ВІДВЕРНЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ КАТАСТРОФ..... Error! Bookmark not defined.**
  2. **ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ, ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМПЕНСАЦІЯ .... Error! Bookmark not defined.**
  3. **ЗАХИСТ ВІД ШУМОВОГО ТА АТМОСФЕРНОГО ЗАБРУДНЕННЯ..... Error! Bookmark not defined.**
  4. **ДОВКІЛЛЯ ТА ДОСТУП ДО СУДУ..... Error! Bookmark not defined.**
  5. **ДОВКІЛЛЯ ТА СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ..... Error! Bookmark not defined.**
  6. **ДОВКІЛЛЯ ТА ПРАВО ВЛАСНОСТІ..... Error! Bookmark not defined.**
- АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК СПРАВ 10**

Повне, ефективне та швидке виконання рішень Європейського суду з прав людини Державами-учасницями Конвенції значно докладається до досягнення спільного дотримання та забезпечення реалізації прав людини в Європі.

У Конвенції прямо не передбачено окремого права на чисте та спокійне довкілля. Однак у своїй практиці Суд встановив, що коли особа зазнає безпосередніх та серйозних наслідків шумового та інших видів забруднення, це може бути спірним із точки зору Конвенції. Суд підкреслює, що завдання серйозної шкоди довкіллю може негативно впливати на добробут громадян. Крім того, Держави зобов'язані не лише утримуватися від неправомірного втручання, а також мають позитивне зобов'язання вживати розумних та достатніх заходів для захисту прав осіб.

Питання довкілля були предметом розгляду Суду у великій кількості справ стосовно різних прав людини, зокрема, права на життя, права на справедливий суд, свободи вираження поглядів, права на повагу до приватного та сімейного життя, права власності.

У цьому інформаційному бюлетені наведена низка прикладів заходів, яких Держави вжили та про які повідомили в контексті виконання рішень ЄСПЛ для збереження та охорони довкілля, в якому живе людина.

1. ПОДОЛАННЯ ТА ВІДВЕРНЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ КАТАСТРОФ

Прийняття законодавства про введення обов'язкових Оцінок впливу на довкілля (ОВД)

Згідно з Угодою про асоціацію між Грузією та Європейським Союзом, органи влади провели низку реформ, зокрема, у сфері захисту довкілля та сталого розвитку. Закон «Про захист довкілля» в редакції 2017 року передбачає, що умовою отримання екологічних дозвілів на публічну та приватну діяльність є попереднє проведення обов'язкової процедури ОВД відповідно до Кодексу про природоохоронну оцінку, який також було прийнято у 2017 році.

На відміну від попередніх правил, нова система ОВД вимагає від усіх приватних та публічних товариств проводити ОВД запланованої діяльності. Один з інноваційних елементів нині чинного закону – залучення громадськості у процес прийняття рішень, доступність відповідної інформації та проведення громадського контролю на всіх стадіях.

У 2018 році органи влади затвердили Технічний регламент про стандарти якості атмосферного повітря, який передбачає проведення оцінки якості атмосферного повітря та нормування викидів забруднюючих речовин у повітря. Більш того, Проектом закону про екологічну відповідальність передбачено способи відвернення та відшкодування значної шкоди довкіллю на основі принципу платності за забруднення. Тобто, забруднювачі несуть тягар витрат не тільки шляхом грошової компенсації, але також шляхом відновлення довкілля до попереднього стану (*restitutio in integrum*).

Щодо заявників, вони вже не страждають від впливу забруднення, оскільки учасник спору – електростанція – не веде господарської діяльності з 2001 року, триває очищення території.

Грузія / *Джугелі та інші (Jugheli and Others)*
(38342/05)

Рішення
остаточне з
13/10/2017 р.

План дій

Статус виконання:
на розгляді

Законодавчі та адміністративні реформи для забезпечення ефективного збору, переробки та утилізації відходів

Для забезпечення належного збору та переробки відходів у Кампанії у 2016 році були затверджені регіональні Правила імплементації європейського та національного законодавства про відходи, які регулюють цикл управління відходами. Крім того, декілька завдань мають бути виконані до 2020 року, зокрема збільшення частки сортованих відходів до 65% та скорочення використання сміттєзвалищ. В результаті цього збір відходів у період з 2009 по 2017 рік збільшився від 29% до 53%. Завдяки цим заходам життєве довкілля заявників стало ліпшим.

Стосовно розміщення відходів, зокрема ліквідації так званих «історичних відходів», накопичених до грудня 2009 року, був затверджений спеціальний план з повного видалення такого типу відходів. Було проведено тендери та укладено договори зі сторонніми підрядниками приблизно на 38% робіт з ліквідації накопичених відходів, але тільки 1,9% збережених відходів було вивезено на 15 лютого 2018 року. Вочевидь є необхідність вжиття додаткових заходів для видалення накопичених «історичних відходів» та очищення місць їх поточного зберігання.

Останніми роками було створено різноманітні механізми моніторингу для нагляду за функціонуванням циклу управління відходами та запобігання їх незаконному розміщенню. Однак існує потреба в додатковій інформації та уточненнях, для того щоб оцінити наявний рівень координації між усіма встановленими механізмами та їх здатність надавати рекомендації й забезпечувати подальше дотримання.

Італія / *Ді Сарно (Di Sarno)*
(30765/08)

Рішення остаточне
з 10/04/2012 р.

План дій

Статус виконання:
на розгляді

Затвердження законодавчо-нормативної бази для поліпшення управління відходами

Після вибуху метану, в результаті якого загинули люди та було знищене майно, що стало предметом цієї справи, в районі Юмраніє в період з 1993 по 1996 були проведені роботи з поліпшення утилізації відходів. На сьогоднішній день територія, де також знаходяться об'єкти соціальної інфраструктури, є безпечною. Крім того, був скасований Регламент про контроль за твердими відходами, натомість був затверджений Регламент про управління відходами. Нова нормативна база вимагає створення сховищ для зберігання відходів як умови отримання дозволів та ліцензій після проведення Оцінки впливу на довкілля. Сховища для зберігання відходів підлягають регулярному контролю, а за порушення можуть бути стягнені штрафи. Діяльність сховищ для зберігання відходів, які несуть ризик або завдають шкоди довкіллю та здоров'ю населення, може бути припинена, а самі вони несуть відповідальність за завдану шкоду.

Туреччина /
Онер'їлдіз
(*Oneriyildiz*)
(48939/99)

Рішення остаточно
з 30/11/2004 р.

[План дій](#)

Статус виконання:
[на розгляді](#)

Удосконалення регулювання водоохоронних зон та зон можливого затоплення

Після паводку, спричиненого масштабним спуском води із водосховища Піонерське, який завдав шкоди оселям заявників та поставив під загрозу їхнє життя, органи влади очистили русло річки, відремонтували водозбір та запровадили щорічні заходи профілактики паводків разом з регулярним очищенням. Долина річки Піонерська була оголошена зоною можливого затоплення із заборонаю на будь-яке будівництво біля водосховища. Були визначені заходи на випадок надзвичайних ситуацій і створена регіональна рятувальна бригада у 64 осіб, а також запроваджена система аварійного попередження.

Водним кодексом Російської Федерації 2006 року запроваджено детальні правила щодо використання водних об'єктів, визначено зони можливого затоплення та водоохоронні зони, до яких застосовано особливий режим ведення господарської діяльності та будівельних робіт, відповідно до Типових правил експлуатації водосховищ, прийнятих у 2010 році.

У 2012 році були внесені поправки до Положення про Єдину державну систему відвернення та ліквідації надзвичайних ситуацій, якими запроваджено чотири режими функціонування та чотири рівня реагування (місцевий, регіональний, федеральний та особливий). На даний час інформування населення у випадку надзвичайної ситуації ведеться через Загальноросійську комплексну систему інформування та оповіщення (ОКСІОН).

Росія / Коляденко
та інші
(*Kolyadenko and
Others*) (17423/05)

Рішення остаточно
з 09/07/2012 р.

[План дій](#)

Статус виконання:
[на розгляді](#)

Удосконалення законодавчої бази з регулювання небезпечної промислової діяльності

Після аварії на золотодобувній фабриці, під час якої відбувся прорив дамби та викид у довкілля величезної кількості стоків, забруднених цианідом, було зміцнено баки для обробки цианідом та запроваджено регулярні перевірки їхньої безпеки. Ведеться моніторинг кількості та якості стічних та ґрунтових вод. Остання перевірка у січні 2016 року не виявила порушень.

Суд не висловлював безпосередньої критики національної законодавчої бази, але на момент прийняття рішення у цій справі уряд видав дві Надзвичайні постанови, «Про відвернення та комплексний контроль забруднення» та «Про захист довкілля». Пізніше було прийнято нове законодавство з регулювання небезпечної промислової діяльності, а саме Закон про промислові викиди (№278/2013) та Закон про контроль ризиків виникнення великих аварій при використанні небезпечних речовин (№59/2016). Згідно з цими законами будь-яка нова промислова діяльність обов'язково потребує або простого (термін дії – п'ять років), або комплексного (термін дії – десять років) екологічного дозволу. У разі виникнення нових питань стосовно впливу на довкілля, промислові дозволи підлягають перегляду. У разі порушень дія промислових дозволів припиняється та/або стягується штраф.

Румунія / Тамар
(*Tătar*)
(67021/01)

Рішення остаточно
з 06/07/2009 р.

[Звіт про заходи](#)

Остаточна
резолуція
CM/ResDH(2016)3
49

2. ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ, ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМПЕНСАЦІЯ

Установлення порядку доступу до інформації про ризики для здоров'я від військових випробувань

Для забезпечення достатнього доступу до інформації щодо випробувань гірчичного газу в армії, у 1998 році була запроваджена гаряча лінія з метою полегшення доступу колишнім добровольцям або їхнім представникам до інформації про їхню участь у цих випробуваннях. Крім того, було вжито законодавчих заходів для спрощення процедур подання запитів від громадян щодо існування фактичних або можливих ризиків для їхнього здоров'я та для поліпшення доступу громадськості до інформації про військові випробування шляхом публікації історичного огляду Програми доброовольчої служби.

У 2007 році Апеляційний пенсійний трибунал встановив, що проблеми зі здоров'ям заявника виникли внаслідок впливу гірчичного газу, якого він зазнав під час випробувань, і що їх можна пов'язати з його військовою службою. У 2008 році Орган у справах військовослужбовців та ветеранів провів оцінку рівня інвалідності заявника та збільшив розмір його військової пенсії.

Велика Британія / Роч (Roche) (32555/96)

Рішення остаточно з 19/10/2005

Остаточна резолюція CM/ResDH(2009)20

Затвердження законодавчої та адміністративної бази для захисту від ризиків, пов'язаних з азбестом

У період після виникнення фактичних обставин цієї справи (1950-ті – початок 2000-х років) та до прийняття Європейським судом рішення була створена законодавчо-нормативна база щодо захисту життя від ризиків, пов'язаних з азбестом. У 2002 було введено в дію законодавство з відвернення та скорочення забруднення довкілля азбестом. Крім того, у 2003 та 2006 роках було введено в дію додаткове законодавство в межах Закону про орган охорони та безпеки праці, яке забезпечило ефективний захист працівників від загрози впливу азбесту та інших карциногенів.

Що стосується обов'язку надавати громадянам доступ до суттєвої інформації, щоб вони могли оцінити ризики для свого здоров'я та життя, у 2000 році було створено Управління охорони та безпеки праці, яке покликане надавати інформацію та рекомендації щодо використання азбесту (та інших питань безпеки життєдіяльності) для запобігання виробничого травматизму, захворюваності та смертності у зв'язку з азбестом. Що стосується засобів захисту людей, які зазнали впливу азбесту, достатній засіб захисту існував до запровадження законодавчо-адміністративної бази. У подібних справах, після рішення Європейського суду Конституційний суд приймав аргументи Європейського суду та передавав справи назад до Першої палати Цивільного суду для забезпечення компенсації потерпілим.

У своєму рішенні Європейський суд визнав, що вищезгадана нормативна база є достатньою, оскільки вона передбачає необхідні заходи для захисту заявників, в тому числі обов'язок інформувати їх та інших осіб у подібній ситуації про існуючі ризики для їхнього здоров'я та безпеки.

Мальта / Брінкат та інші (Brincat and Others) (60908/11)

Рішення остаточно з 24/10/2014

Звіт про заходи

Остаточна резолюція CM/ResDH(2016)196

Механізм компенсації та подовження строків заявлення претензій про відшкодування шкоди, завданої через дію азбесту

Для усунення неможливості компенсації через перебіг десятирічного строку позовної давності у судових претензіях, пов'язаних з азбестом – незалежно від обізнаності заявника про шкідливий вплив – у 2015 році був проведений круглий стіл за участю усіх зацікавлених

Швейцарія / Говальд Мур та інші (Howald Moor and Others) (52067/10)

сторін. Після цього круглого столу був створений Компенсаційний фонд для жертв азбесту, у вигляді фундації (Фундація EFA), який розпочав діяльність у 2017 році. Він пропонує жертвам азбесту швидкий доступ до кількох видів допомоги, зокрема, грошової компенсації. Крім того, у 2018 році був прийнятий Закон про зміну тривалості позовної давності, який набув чинності у 2020 році. Відповідно до цього закону загальний строк позовної давності у справах, пов'язаних зі смертю або тілесними травмами (у тому числі для жертв азбесту), був подовжений до 20 років.

Заявники висунули претензію через Фундацію EFA, після чого було досягнуто мирової угоди. Внаслідок цього втратило силу клопотання про перегляд, яке було подано після рішення Суду. Що стосується механізму компенсації, на 2018 рік Фундація EFA стягнула компенсації на більше ніж п'ять мільйонів швейцарських франків у 56 справах.

[Рішення остаточне з 11/06/2014](#)

[Звіт про заходи](#)

[Остаточна резолюція CM/ResDH\(2019\)232](#)

Забезпечення виплати компенсації та місячної допомоги учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній станції за шкоду, завдану здоров'ю

Влада виплатила заборгованість заявникові, а також виконала більше ніж 5 000 російських судових рішень про виплату компенсації та допомоги учасникам ліквідації наслідків Чорнобильської аварії. Уряд також вдосконалив бюджетний процес, забезпечивши виділення необхідних сум бюджетних коштів органам соціального захисту, для того щоб вони могли безперервно виконувати свої фінансові зобов'язання, що виникають, зокрема, у зв'язку з подібними рішеннями.

Було вжито конкретних заходів, що привело до успішного вирішення великої кількості подібних справ, поданих до Європейського суду. Внаслідок цього багато з них було вилучено Судом за Статтею 37 Конвенції, оскільки Суд був задоволений тим, що уряд визнав порушення, виплатив компенсацію та відшкодування витрат потерпілим, та вжив загальних заходів під наглядом Комітету міністрів.

Втім, оскільки заявник продовжував мати труднощі з отриманням виплат компенсації та допомоги, він подав другу заяву до Суду (Бурдов №2). У відповідь на це рішення, російська влада прийняла Закон про компенсацію, який набув чинності у травні 2010 року. Цим законом до національної законодавчої системи додався засіб правового захисту, за яким особа має право на компенсацію за невиконання національних судових рішень в розумний термін. Було вжито додаткових бюджетних заходів для того, щоб усі жертви цієї катастрофи швидко отримали соціальні пільги, належні їм за законом.

Росія / Бурдов (Burdov) (59498/00)

[Рішення остаточне з 04/09/2002](#)

[Остаточна резолюція CM/ResDH\(2004\)85](#)

Росія / Бурдов (Burdov) №. 2 (33509/04)

[Рішення остаточне з 04/05/2009](#)

[Проміжна резолюція CM/ResDH\(2011\)293](#)

[Остаточна резолюція CM/ResDH\(2016\)268](#)

3. ЗАХИСТ ВІД ШУМОВОГО ТА АТМОСФЕРНОГО ЗАБРУДНЕННЯ

Запровадження обов'язкової Оцінки впливу на довкілля (ОВД) для захисту від шкідливого шуму

Внесено поправки до Закону «Про охорону навколишнього природного середовища» 1991 року з метою вдосконалення регулювання питань, що стосуються довкілля та захисту життя і здоров'я населення від його забруднення. У 1999 році Україна ратифікувала Орхуську конвенцію про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, та у 2017 році прийняла Закон «Про оцінку впливу на довкілля» із запровадженням нового порядку ОВД. Було проведено низку навчань для представників департаментів екології обласних державних адміністрацій для надання їм можливості застосовувати нові екологічні нормативи. Верховний Суд відповідним чином змінив практику при перегляді рішень судів нижчих інстанцій.

Для захисту заявниці від шумового та атмосферного забруднення, зокрема, спричиненого побудовою нової автомагістралі біля її будинку, у 2010 році було відремонтоване дорожнє покриття, а дорожній рух тепер обмежений пасажирським транспортом. З вересня 2012 року рівень атмосферного забруднення не перевищував чинні санітарні норми. Окрім справедливої сатисфакції, присудженої Судом за завдану моральну шкоду, у 2014 році на користь заявниці було стягнуто додаткове відшкодування моральної шкоди після повторного відкриття національного провадження в апеляційному суді.

Україна / *Гримковська*
(*Grimkovskaya*) (38182/03)

Рішення остаточно з
21/10/2011

Остаточна резолюція
CM/ResDH(2020)88

Нове законодавство, яке посилює захист від шуму барів

У 2018 році був прийнятий Закон про державну інспекцію, який набув чинності у 2019 році. Відповідно до його положень вісім міністерств, у тому числі Міністерство охорони здоров'я, делегували повноваження проводити екологічні та інші перевірки Державній інспекції. Завдяки цьому перевірки тепер виконує єдиний спеціалізований та незалежний орган, і вони ефективні. Крім того, після прийняття вищезгаданого Закону були посилені штрафи за невиконання вказівок інспекторів знизити рівень шуму.

Що стосується недоліків адміністративних проваджень у таких справах, у 2018 році набув чинності новий Закон про адміністративні перевірки, який покликаний забезпечувати рівну участь сторін у таких провадженнях і захищати їхні права та інтереси, зокрема, забезпечувати виконання адміністративних рішень.

Що стосується заявниці у справі Олуйч, останнє вимірювання показало, що рівень шуму не перевищує допустимі норми.

Що стосується заявниці у справі Удовічіч, джерела втручання, якого зазнала заявниця, були усунуті. Після закриття крамниці та бару відповідно було припинено адміністративне провадження за скаргою на рівень шуму.

Хорватія / *Олуйч (Oluic)*
(61260/08)

Рішення остаточно з
20/08/2010

Хорватія / *Удовічіч*
(*Udovičić*) (27310/09)

Рішення остаточно з
24/07/2014

Остаточна резолюція
CM/ResDH(2020)158

4. ДОВКІЛЛЯ ТА ДОСТУП ДО СУДУ

Забезпечення перегляду Державною радою адміністративних рішень про визначення природоохоронних зон

Після рішення Європейського суду Міністерство екології запровадило нову практику, згідно з якою накази про призначення об'єктів мають бути опубліковані, навіть коли вони не містять конкретних положень про зміну призначення таких об'єктів, для того щоб зацікавлені сторони могли оскаржити відповідні рішення у Державній раді.

Рішення про визначення об'єктів пам'ятками культури (тобто, природоохоронними зонами) служба Прем'єр-міністра тепер зазвичай передає в Управління природи та ландшафтів Міністерства екології. Це міністерство забезпечує оприлюднення рішення шляхом передачі його префектам, які зобов'язані надіслати його мерам відповідних муніципалітетів для розміщення на дошках оголошень у місцевих меріях, а також до преси для опублікування.

Франція / *Де Жуффре де ла Прадель (De Geouffre de la Pradelle)* (12964/87)

Рішення остаточно з
16/12/1992

Остаточна резолюція
DH(2000)43

Зміни у практиці Вищого адміністративного суду стосовно судового перегляду рішень про дозвіл на будівництво доріг біля житлових приміщень

На момент винесення Судом рішення, вже у 2011 році Вищий адміністративний суд ухвалив рішення, згідно з яким надання урядом дозволу на будівництво доріг підлягає судовому перегляду з метою оцінки впливу будівництва дороги на цивільні права або зобов'язання заявників у розумінні Статті 6§1 Конвенції. Отже, тепер передбачено право на судовий перегляд урядових рішень щодо будівництва доріг, які зачіпають інтереси осіб, подібно до ситуації заявників.

Низка заявників отримали грошову компенсацію або уклали мирові угоди з Національною залізничною адміністрацією Швеції. Крім того, для об'єктів нерухомості деяких із заявників були встановлені шумозахисні екрани, а одному із заявників були надані шумопоглинаючі вікна.

Швеція / *Карін Андерссон та інші (Karin Andersson and Others)* (29878/09)

Рішення остаточно з
25/12/2014

Звіт про заходи

Остаточна резолюція
CM/ResDH(2016)239

Виконання рішень Державної ради про усунення антен біля монастиря для збереження довкілля

Питання невиконання національних судових рішень було розглянуто в контексті *Хорнсбі проти Греції* та інших справ (див. Остаточну резолюцію [ResDH\(2004\)81](#)), у зв'язку з чим влада вжила низку конституційних, законодавчих та інших заходів для запобігання подібним порушенням. Однак, більш нещодавні рішення Суду виявили додаткові проблеми у цій сфері. Комітет міністрів наглядає за додатковими заходами, вжитими чи запланованими органами влади Греції, в межах групи справ *Бека-Кулочері (Beka-Koulocheri)*.

Відповідно до раніше прийнятих рішень Міністерства транспорту та телекомунікацій і національної Комісії з телекомунікацій та поштової служби (у 1999 та 2000 роках), що були підтверджені трьома рішеннями Державної ради (у 2001 та 2003 роках), антени, розміщені біля монастиря-заявника на острові Санторіні, були зняті у 2005 році, тобто до винесення рішення Європейським судом.

Греція / *Ієра Моні Профіту Іліу Тірас (Iera Moni Profitou Iliou Thiras)* (32259/02)

Рішення остаточно з
22/03/2006

Остаточна резолюція
CM/ResDH(2010)193

5. ДОВКІЛЛЯ ТА СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ

Декриміналізація дифамації в контексті публічного обговорення якості води

У червні 2011 року були внесені поправки до Кримінального кодексу Чорногорії про скасування кримінальної відповідальності за дифамацію та образ, відповідно до Резолюції 1577(2007) Парламентської асамблеї Ради Європи *У напрямку декриміналізації дифамації*.

У червні 2012 року було повторно відкрито кримінальне провадження проти заявника, колишнього Директора Водопостачальної компанії, що стало предметом розгляду Європейського суду. Раніше в цьому провадженні він був умовно засуджений до позбавлення волі за критику дій Головного державного водного інспектора під час прес-конференції про якість води. У вересні 2012 року Суд першої інстанції у Подгориці виправдав заявника на підставі того, що дифамація вже не належить до кримінальних порушень, тим самим скасовуючи спірне судове рішення 2003 року. Вищий суд Подгориці у травні 2013 року залишив нове рішення без змін. Інформація про судимість 2003 року може бути видалена за клопотанням заявника.

Чорногорія-Сербія¹/
Шабановіч
(*Šabanović*) (5995/06)

[Рішення остаточно з
31/08/2011](#)

[Звіт про заходи](#)

[Остаточна резолюція
CM/ResDH\(2016\)44](#)

Полювання на тюленів – зміни у практиці Верховного суду стосовно свободи вираження поглядів

У відповідь на рішення у цій справі, де заявники – газета та її колишній головний редактор – були притягнені до відповідальності за дифамацію у 1992 році після публікації заяв у статті інспектора з полювання на тюленів, Верховний суд змінив практику. Рішенням від 2000 року Верховний суд адаптував своє тлумачення дифамації як правопорушення до вимог Статті 10, що також відповідає тлумаченню Європейського суду у цій справі.

Що стосується заявників, у межах наданої Судом справедливої сатисфакції вони отримали компенсацію витрат на відшкодування, яке вони мусили сплатити в якості кримінального покарання за дифамацію. Рішення національних судів не вплинуло на стан судимості заявників. Крім того, заявники можуть клопотати про повторне відкриття національного провадження з огляду на рішення Суду.

Норвегія / *Бладет Тромсо*
*i Стенсаас (Bladet Tromsø
and Stensaas)* (21980/93)

[Рішення остаточно з
20/05/1999](#)

[Остаточна резолюція
CM/ResDH\(2002\)70](#)

¹ Європейський суд оголосив скаргу проти Сербії неприйнятною.
Стор. | 9

6. ДОВКІЛЛЯ ТА ПРАВО ВЛАСНОСТІ

Зміни у практиці Державної ради стосовно заліснення

Зміна практики Державної ради у 2009 та 2012 роках підтвердила зобов'язання органів влади робити нову оцінку ситуації перед прийняттям рішень про заліснення у випадках спливу великої кількості часу з моменту первісного рішення (у цій справі первісне рішення про заліснення було прийнято у 1934 році) Крім того, фізичні особи тепер можуть вимагати відшкодування потенційних збитків, спричинених неможливістю користування своїм майном під час провадження щодо прав власності, що було визнано Верховним судом та Державною радою у рішенні 2005 року. Крім того, в силу закону, прийнятого у 2003 році, особи, які добросовісно володіли землею протягом 30 років, можуть за певних обставин вважатися власниками у спорах з Державою (необхідний строк володіння обмежений 10 роками, якщо згадані особи також надають підтвердження права власності). До того ж у 1995 розпочався процес створення земельного реєстру. Певні регіони поки що не інтегровані у земельний реєстр, роботу над яким заплановано завершити до середини 2021 року.

Греція / *Папаставроу та інші (Papastavrou and Others)* (46372/99)

Рішення остаточно з 10/07/2003

Звіт про заходи
Остаточна резолюція
CM/ResDH(2019)178

Встановлення відповідальності Держави за забезпечення відшкодування збитків, спричинених невірною реєстрацією земель як частини морського узбережжя

Спираючись на практику Європейського суду, у листопаді 2009 року Касаційний суд встановив нову практику, згідно з якою Держава несе об'єктивну відповідальність за ведення записів у земельних реєстрах, а збитки, спричинені невірною реєстрацією, повинні бути відшкодовані. Об'єднані цивільні палати Касаційного суду визначили, що у випадках, коли право власності особи було анульоване через те, що її земля вважалася частиною державного лісового фонду або розташованою на морському узбережжі, така особа має право на компенсацію за Статтею 1007 Цивільного кодексу.

Туреччина / *Н.А. та інші (N.A. and Others)* (37451/97)

Рішення остаточно з 15/02/2006

Остаточна резолюція
CM/ResDH(2012)105

У жовтні 2011 року Двадцята цивільна палата Касаційного суду постановила, що будь-яка особа, чії права власності були анульовані та передані до Казначейства, має право вимагати компенсації за статтею 1007 Цивільного кодексу протягом 10 років, відповідно до Статті 125 Зобов'язального кодексу. Вона зауважила, що Держава несе сувору відповідальність за будь-які порушення у земельному реєстрі, і що розмір компенсації має визначитися на основі фактичного використання, природи та вартості оспорюваного об'єкту власності.

Туреччина / *Тургут та інші (Turgut and Others)* (1411/03)

Рішення остаточно з 26/01/2009

Звіт про заходи
Остаточна резолюція
CM/ResDH(2012)106

Зміни у практиці адміністративних судів для забезпечення компенсації за обмеження користування землею з мотивів охорони довкілля

Спираючись на практику Європейського суду, Державна рада у 2009 та 2013 роках змінила власну судову практику. Тепер, якщо до земельної ділянки, розташованої поза межами міської зони, застосовуються обмеження забудови, той факт, що вона знаходиться поза межами міської зони, не є законною підставою відмови в наданні компенсації її власнику. Суди першої інстанції та апеляційні суди запровадили відповідні зміни до власної практики у 2009 та 2012 роках. Отже, на основі чинної практики, під час розгляду в судах справ щодо компенсації вартості землі, на яку поширюються обмеження забудови з мотивів охорони довкілля чи культурної спадщини, у кожній окремій справі має бути проведена оцінка особливостей конкретної ділянки та призначена компенсація, якщо такі обмеження покладають непропорційний тягар на власника. Крім того, відповідно до судової практики Державної ради, підстави для компенсації у цьому контексті закладені як у Конституції, так і у законодавстві.

Греція / *Анонімос Турістікі Етеїрія Ксенодохія Крїміс (Anonymos Touristikí Etairía Xenodocheia Kritis)* (35332/05)

Рішення остаточно з 11/04/2011

Звіт про заходи
Остаточна резолюція
CM/ResDH(2014)233

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК СПРАВ

Велика Британія / <i>Роч</i> (32555/96)	5	Туреччина / <i>Н.А. та інші</i> (37451/97)	10
Греція / <i>Анонімос Турістікі Етеїрія Ксенодохія Крітіс</i> (35332/05)	10	Туреччина / <i>Онер'їлдіз</i> (48939/99)	4
Греція / <i>Ієра Моні Профіту Іліу Тірас</i> (32259/02)	8	Туреччина / <i>Тургут та інші</i> (1411/03)	10
Греція / <i>Папаставроу та інші</i> (46372/99)	10	Україна / <i>Гримковська</i> (38182/03)	7
Грузія / <i>Джугелі та інші</i> (38342/05)	3	Франція / <i>Де Жуффре де ла Прадель</i> (12964/87)	8
Італія / <i>Ді Сарно</i> (30765/08)	3	Хорватія / <i>Олуйч</i> (61260/08)	7
Мальта / <i>Брінкат та інші</i> (60908/11)	5	Хорватія / <i>Удовічич</i> (27310/09)	7
Норвегія / <i>Бладет Тромсо і Стенсаас</i> (21980/93)	9	Чорногорія-Сербія / <i>Шабановіч</i> (5995/06)	9
Росія / <i>Бурдов</i> (59498/00)	6	Швейцарія / <i>Говальд Мур та інші</i> (52067/10)	5
Росія / <i>Бурдов №. 2</i> (33509/04)	6	Швеція / <i>Карін Андерссон та інші</i> (29878/09)	8
Росія / <i>Коляденко та інші</i> (17423/05)	4		
Румунія / <i>Татар</i> (67021/01)	4		